

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Euroopa Regioonide Komitee koosneb 329 liikmest, kes esindavad Euroopa Liidu 27 liikmesriigi piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi. Komitee esitab arvamuse aluslepingutes sätestatud kohustusliku konsulteerimise ja vabatahtliku konsulteerimise juhtudel ning vajaduse korral omal algatusel. Komitee liikmeid ei seo mingid kohustuslikud juhised. Euroopa Liidu üldistes huvides on nad oma kohustuste täitmisel sõltumatud.

ÕIGUSLIK ALUS

Euroopa Liidu lepingu artikli 13 lõige 4, Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikkel 300 ja artiklid 305–307 ning nõukogu mitmed otsused komitee liikmete ja asendusliikmete, kelle on esitanud liikmesriigid, viieks aastaks ametisse nimetamise kohta.

EESMÄRGID

Euroopa Regioonide Komitee loodi 1994. aastal pärast Maastrichti lepingu jõustumist. Komitee on nõuandev organ, mis esindab Euroopa Liidu piirkondlike ja kohalike omavalitsuste huve ning esitab nende nimel nõukogule ja komisjonile arvamusi. Komitee liikmed võivad olla näiteks piirkondlike omavalitsuste juhid, linnapead või ELi 27 liikmesriigi piirkondade või linnade valitud või mittevalitavad esindajad.

Euroopa Regioonide Komitee ülesannete ja eesmärkide kirjelduse kohaselt on komitee poliitiline kogu, mis koosneb piirkondlikel või kohalikel valimistel mandaadi saanud liikmetest ja teenib Euroopa integratsiooni eesmärki. Sellega tagatakse kõigi ELi territooriumide, piirkondade, linnade ja valdade institutsiooniline esindatus.

Euroopa Regioonide Komitee ülesanne on kaasata piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused Euroopa otsustusprotsessi ja soodustada kodanike suuremat osalemist.

Selle rolli paremaks täitmiseks taotles komitee kaua õigust pöörduda subsidiaarsuse põhimõtte rikkumise korral Euroopa Kohtu poole. See õigus on komiteel alates Lissaboni lepingu jõustumisest vastavalt subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitleva protokollil nr 2 artiklile 8.

Ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas keskendub komitee oma territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika komisjoni (COTER) kaudu partnerluslepingute ja rakenduskavade läbirääkimiste tulemuste hindamisele ning partnerluspõhimõtte järgimisele Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmitöö raamistikus,

samuti Euroopa Komisjoni ühtekuuluvusaruannetele. Muude teemade hulgas tõusevad esile „Liikuvus geograafilisi ja demograafilisi väljakutseid pakkuvates piirkondades“ ning kaks makropiirkondlikku strateegiat – ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia (EUSAIR) ja Euroopa Liidu Alpi piirkonna strateegia (EUSALP).

TÖÖ KORRALDUS

A. Koosseis (ELi toimimise lepingu artikkel 305, nõukogu otsus 2019/852[1])

1. Kohtade arv ja jagunemine liikmesriikide vahel

Vastavalt nõukogu 21. mai 2019. aasta [otsusele \(EL\) 2019/852](#) koosneb Euroopa Regioonide Komitee 329 liikmest ja sellega võrdsest arvust asendusliikmetest, kes jagunevad liikmesriikide vahel järgmiselt:

- 24 liiget on Saksamaal, Prantsusmaal ja Itaaliaal;
- 21 liiget on Hispaaniaal ja Poolal,
- 15 liiget on Rumeeniaal,
- 12 liiget on Austriaal, Belgiaal, Bulgaariaal, Kreekal, Madalmaadel, Portugalil, Rootsil, Tšehhil ja Ungaril,
- 9 liiget on Horvaatial, Irimaal, Leedul, Slovakkial, Soomel ja Taanil,
- 7 liiget on Lätil, Eestil ja Sloveeniaal,
- 6 liiget on Küprosel ja Luksemburgil,
- 5 liiget on Maltal.

2. Liikmete ametissenimetamine

Euroopa Regioonide Komitee liikmed nimetab viieks aastaks ametisse nõukogu, kes teeb ühehäälselt otsuse liikmesriikide ettepanekute alusel (ELi toimimise lepingu artikkel 305). Nõukogu võttis 10. detsembril 2019. aastal vastu [otsuse \(EL\) 2019/2157](#), millega nimetatakse ametisse Euroopa Regioonide Komitee liikmed ja asendusliikmed ajavahemikuks 2020. aasta 26. jaanuarist kuni 2025. aasta 25. jaanuarini. Nõukogu võttis 20. jaanuaril 2020 vastu [otsuse \(EL\) 2020/102](#), millega ta nimetas ametisse ka need liikmed ja asendusliikmed, kelle kohta ta sai asjaomaselt liikmesriigilt pärast 20. detsembril 2019 ettepanekud. Komitee liikmeid võib ametisse tagasi nimetada. Liikmetel peab olema piirkondlikel või kohalikel valimistel saadud mandaat või nad peavad kandma poliitilist vastutust valitud kogu ees (ELi toimimise lepingu artikli 300 lõige 3). Iga kord, kui komitee liikme või asendusliikme ametiaeg lõpeb (st lõpeb tema piirkondlik või kohalik mandaat, mille alusel ta liikmeks esitati) ja tema koht seetõttu vabaks jääb, on vaja eraldi nõukogu otsust.

B. Struktuur (ELi toimimise lepingu artikkel 306)

Euroopa Regioonide Komitee valib oma liikmete hulgast kaheks ja pooleks aastaks presidendi ja juhatuse. Komitee võtab vastu oma kodukorra ja esitab selle heakskiitmiseks nõukogule (viimati vastu võetud 31. jaanuaril 2014. aastal vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 306). Komitee töö toimub kuues eri komisjonis,

kus töötatakse välja arvamuste ja resolutsioonide eelnõud, mis esitatakse seejärel täiskogule vastuvõtmiseks. Tavaliselt peetakse aastas kuus täiskogu istungjärku.

Täiskogu istungjärku juhatab [president](#) (ELi toimimise lepingu artikkel 306) ja selle peamine ülesanne on võtta vastu arvamusi, aruandeid ja resolutsioone, võtta vastu komitee tulude ja kulude eelarvestused, võtta vastu komitee poliitiline programm iga uue koosseisu volituste saamisel, valida president, esimene asepresident ja teised juhatuse liikmed, moodustada poliitikavaldkondade komisjonid ning võtta vastu ja vaadata läbi komitee kodukord.

Suurema tõhususe huvides jagab Euroopa Regioonide Komitee oma Brüsselis asuva alalise sekretariaadi tööd osaliselt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee sekretariaadiga (asukoha kohta vt ELi institutsioonide ning teatud organite, asutuste ja talituste asukohta käsitlevat protokoll nr 6). Lisaks sellele sõlmis Euroopa Parlamendi juhatus 2014. aasta eelarvemenetluse raames Euroopa Regioonide Komiteega kokkuleppe suurendada ühiselt tõhusust kirjaliku tõlke valdkonnas. Euroopa Regioonide Komitee (ELi eelarve VII jagu) halduseelarve oli 2018. aastal ligikaudu 96 miljonit eurot.

VOLITUSED

A. Arvamuse esitamine teiste institutsioonide taotlusel

1. Kohustuslik konsulteerimine

Nõukogu ja komisjon on kohustatud Euroopa Regioonide Komiteega konsulteerima enne otsuse tegemist järgmistes valdkondades:

- haridus, kutseõpe ja noorsugu (ELi toimimise lepingu artikkel 165),
- kultuur (ELi toimimise lepingu artikkel 167),
- rahvatervis (ELi toimimise lepingu artikkel 168),
- üleeuroopalised transpordi-, telekommunikatsiooni- ja energiavõrgud (ELi toimimise lepingu artikkel 172),
- majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus (ELi toimimise lepingu artiklid 175, 177 ja 178).

2. Vabatahtlik konsulteerimine

Lisaks sellele võivad komisjon, nõukogu ja Euroopa Parlament konsulteerida komiteega muudel juhtudel, kui nad seda asjakohaseks peavad.

Kui Euroopa Parlament, nõukogu või komisjon konsulteerib komiteega (kas kohustuslikus või vabatahtlikus korras), võivad nad määrata arvamuse esitamiseks tähtaja (vähemalt üks kuu vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 307). Kui tähtaeg möödub ja arvamust ei esitata, võivad nad edasi tegutseda.

B. Arvamuse esitamine omal algatusel

1. Kui konsulteeritakse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega, teavitatakse sellest ka Euroopa Regioonide Komiteed, kes võib küsimuse kohta esitada arvamuse, kui ta on seisukohal, et see puudutab regionaalseid huve.

2. Tavaliselt esitab Euroopa Regioonide Komitee arvamuse juhul, kui ta peab seda asjakohaseks. Näiteks on komitee esitanud omaalgatuslikke arvamusi järgmistes valdkondades: väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEd), üleeuroopalised võrgud, turism, struktuurifondid, tervishoid (uimastitevastane võitlus), tööstus, linnaarendus, koolitusprogrammid ja keskkond.

C. Euroopa Liidu Kohtusse pöördumine – hilisem kohtulik kontroll

Komitee võib esitada oma õiguste kaitseks hagi ka Euroopa Kohtule ([ELi toimimise lepingu artikkel 263](#)). See tähendab, et komitee võib esitada kohtule hagi juhul, kui ta leiab, et komiteega ei ole konsulteeritud, ehkki seda oleks tulnud teha, või juhul, kui konsulteerimise korda ei ole nõuetekohaselt kohaldatud (aktide tühistamine ([1.3.10](#))).

[Lissaboni lepingule lisatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitleva protokoll \(nr 2\) artikli 8](#) kohase hagi esitamise õigus juhul, kui konsulteerimise korda ei ole nõuetekohaselt kohaldatud, annab komiteele võimaluse paluda kohtul teha kindlaks, kas komitee pädevusvaldkonda kuuluv seadusandlik akt on kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa Parlamendi kodukorra (V lisa punkt XII) kohaselt kuuluvad suhted Euroopa Regioonide Komitee, piirkondadevahelise koostöö organisatsioonide ning kohalike ja piirkondlike ametiasutustega parlamendi regionaalarengukomisjoni vastutusalasse.

Vastavalt [5. veebruaril 2014 sõlmitud Euroopa Regioonide Komitee ja Euroopa Parlamendi koostöölepingule](#)

- koostab komitee mõjuhinnanguid ELi seadusandlike ettepanekute kohta ja saadab need aegsasti enne muutmismenetluse algust parlamendile. Need mõjuhinnangud sisaldavad riigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi teavet selle kohta, kuidas kehtivad õigusaktid toimivad, ning arvamusi eelnõude parandamiseks;
- kutsutakse üks komitee liige kõigile vastavateemalistele parlamendikomisjoni koosolekutele. See liige esitab raportööri ehk kõneisikuna komitee seisukohad. Parlamendi raportöörid saavad omakorda osaleda komitee koosolekutel;
- arutavad parlamendi komisjonide esimeeste konverentsi esimees ja komitee samaväärne ametikandja kaks korda aastas koostööd seadusandluse vallas ja töökava.

Alates 2008. aastast on parlamendi regionaalarengukomisjon ning komitee territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika ja ELi eelarve komisjon (COTER) igal aastal korraldanud ühiskoosoleku Euroopa piirkondade ja linnade nädala (Open Days) raames.

